

Sint Eustatius, 4 mei 2022.

Geachte vz. en leden van de Commissies Koninkrijksrelaties van de Eerste en Tweede Kamer ¹,

In de aanloop van het IPKO-overleg op Sint Maarten is er eerst een bezoek van de parlementaire afvaardiging van Nederland aan Saba en aan Sint Eustatius. Ik lees ² dat er op Saba gelegenheid is geweest voor de Sabanen om kennis te maken met hun vertegenwoordigers in de Eerste en de Tweede Kamer. Op Sint Eustatius is geen ruchtbaarheid aan hun komst gegeven. Naar de reden van deze beslotenheid kan ik slechts gissen, maar ik sluit niet uit dat de regeringscommissaris elk risico wil voorkomen dat negatieve berichtgeving over Sint Eustatius ter ore komt van onze parlementariërs.

Zo vraag ik mij voorts af of één of meer van de delegatieleden de vraag heeft gesteld aan de regeringscommissaris naar aanleiding van de gehouden voorlichting of dit alles ook is gedeeld met de Eilandsraad en met de Statiaanse bevolking in brede zin...

Tegelijkertijd wil je een zekere gastvrijheid uitstralen dus ontvang je de gasten met een lunch. En zo komt het dat het gezelschap na een lunch bij Ocean View een rondwandeling maakt door het historische en gemoedelijke centrum met aansluitend een bezoek aan het museum. Vlak voor hun vertrek naar Sint Maarten zie ik de delegatie bij de opgravingen nabij het vliegveld waarover enige commotie is geweest wegens het bijzonder disrespectvol handelen van de lokale overheid (lees: de regeringscommissaris) en SECAR (Sint Eustatius Center for Archaeological Research). Weliswaar zijn deze opgravingen nu gestopt - onder druk van een internationaal gezelschap aan wetenschappers - maar wat met de opgegraven menselijke resten is gebeurd is nog steeds een zorgvuldig bewaard geheim. In elk geval is er niets over in de publiciteit gekomen. En van een gedenkplaats of monument anderszins lijkt ook helemaal niets van de grond te komen. Er niet over praten en in de doofpot stoppen is een beproefde Statiaanse methode om het er helemaal niet meer over te hebben (en mogelijk zelf op termijn door te gaan met de gewraakte werkzaamheden).

Het is bij die gelegenheid (lunch bij Ocean View en aansluitend het bezoek aan het museum) dat ik de delegatie tegen het lijf loop. Voor mij is het niet zo moeilijk ze te herkennen: via de website van de Eerste en Tweede Kamer kom je er gemakkelijk achter wie nu wie is. Omgekeerd is het natuurlijk een stuk lastiger, weliswaar schrijf ik geregeld brieven aan de Tweede (en ook wel Eerste) Kamer waardoor mijn naam vast wel enige bekendheid geniet in deze Commissie(s) Koninkrijksrelaties maar we hebben elkaar natuurlijk nog niet zo vaak in levenden lijve ontmoet. De mensen die ik de hand heb mogen schudden reageerden in elk geval verbaasd en hartelijk. En omdat dhr. Ester al eerder op het eiland is geweest en de wandeling door het dorp aan zich voorbij liet gaan kwam het met hem van een kort, gezellig gesprek (bij Ocean View) waarin ook serieuze aandachtspunten de revue passeerden.

Zo spraken wij - bij wijze van voorbeeld - over de wet op het notarisambt BES, een wet die mogelijk op papier helemaal zo gek nog niet is, maar in de praktijk niet wordt nageleefd of gehandhaafd. De gangbare praktijk (nota bene mede gepropageerd door de voormalig regeringscommissaris Van Rij)

¹ Het is mijn voornemen om in het vervolg zowel de Tweede als de Eerste Kamer aan te schrijven

² Zie <https://dossierkoninkrijksrelaties.nl/2022/05/02/kamerdelegatie-ontmoet-sabanen/>

gaat uit van de notariële dienstverlening door kantoren op Sint Maarten: een ander land in het Koninkrijk met eigen rechtsregels. Naar aanleiding hiervan kwam het gezichtspunt naar voren dat - in het algemeen - initieel misschien niet moet worden gedacht aan "een wet ten behoeve van de BES" maar het van toepassing verklaren van de NL-wetgeving in Caribisch Nederland (hetgeen in mijn oren overigens net zo onzinnig of vanzelfsprekend klinkt als "met ingang van <...datum...> geldt het Burgerlijk Wetboek ook in Zuid-Limburg", immers Zuid-Limburg maakt toch integraal deel uit van Nederland. Met Caribisch Nederland is het niet anders!).

Geheel toevallig las ik juist vandaag (4 mei 2022) op Bonaire.nu ³ van een vreedzame demonstratie op Bonaire, georganiseerd door een koepel van vakbonden, tegen de voortdurende ongelijkheid tussen Europees Nederland en Caribisch Nederland, waarbij het laatstgenoemde deel van Nederland op allerlei fronten op achterstand wordt gezet en gehouden. Ik schrijf geregeld over deze, ook door mij gevoelde ongelijkheid. Het gelijktrekken van het ene met het andere Nederland moet in absolute zin geen grote kostenpost zijn, gezien de omvang van geheel Caribisch Nederland (i.c. de drie openbare lichamen Saba, Sint Eustatius en Bonaire). In totaal betreft het ongeveer 25.000 mensen, naar Europees Nederlandse maatstaven een 'dorp'. Ter bepaling van de gedachten: de Groningse gemeente Veendam heeft ongeveer evenveel inwoners; alle Waddeneilanden gezamenlijk hebben ongeveer driemaal zoveel inwoners.

Indachtig het adagium "comply or explain" zou de Nederlandse wet- en regelgeving in de meest brede zin van toepassing moeten zijn in geheel (dus zowel Europees als Caribisch) Nederland, tenzij... De status van 'openbaar lichaam' geeft de drie Caribische eilanden de positie om 'eigen' wet- en regelgeving te hebben als daar een uitlegbare grond voor bestaat. Tot op heden wordt gemakkelijk met twee maten gemeten. De discussie over het sociaal bestaansminimum in Caribisch Nederland is hier een verfoeilijk voorbeeld van. De demonstratie op Bonaire strijdt voor deze, identieke doelen!

Tegelijkertijd wil ik hier een 'cultureel aspect' bij betrekken. Als ik kijk naar Caribisch Nederland, en dan in het bijzonder naar het eiland waarop ik zelf woon en werk (Sint Eustatius), dan zie ik gemakkelijk dat binnenvliegende Europese Nederlanders met de beste bedoelingen zo snel mogelijk hun zienswijze willen realiseren. Dit alles zonder enig overleg. En als er nu iets is dat de Statianen dwars zit (zonder dat ze daarover veel klagen, want dat heeft niet zoveel zin, zo leert hun de jaren-, decennia- of misschien zelfs wel eeuwenlange ervaring) dan is het wel dat zonder enig overleg over hun dagelijkse gang van zaken, hun eigen bedrijfsvoering, hun eigen <...vul maar in...>, beslist wordt door goedbedoelde Europees Nederlandse daadkracht waarop in sommige gevallen helemaal niemand zat te wachten. Een goed gesprek op basis van gelijkwaardigheid en wederzijds respect zet meer zoden aan de dijk dan - bij wijze van voorbeeld - een nieuw aangelegde rotonde. We kennen allemaal het verhaal dat iemand leren vissen effectiever is dan telkens maar vis aan te leveren, maar diezelfde gedachte in de praktijk brengen: ho maar!

En dan is het nog een tikje erger. Ook het eigen eilandbestuur overlegt niet of nauwelijks. In de eerste alinea meld ik al dat van uw bezoek niets in de publiciteit is gebracht. De bevolking wordt hierbij in elk

³ Zie <https://bonaire.nu/2022/05/04/usibo-organiseert-vreedzame-demonstratie-tegen-ongelijkheid-tussen-nederland-en-caribisch-nederland/>

geval niet betrokken. In elke (voortgangs)rapportage van de staatssecretaris over Sint Eustatius die onder mijn ogen komt lees ik dingen die voor een deel heel anders door mij worden ervaren dan dat zij aan u worden voorgeschoteld en bovendien lees ik dingen die ik op het eiland überhaupt niet heb vernomen. Zo ben ik oprecht benieuwd of de nieuwe wet WOO (als opvolger van de WOB) - met meer publicatieverplichting aan de zijde van de overheid - evenzeer op Caribisch Nederland van toepassing is, dan wel dat ook hier een BES variant van bestaat of in de maak is (en op basis van welke van Europees Nederland verschillende omstandigheden is er dan die BES-variant, zo zou ik mij vervolgens afvragen).

Naar goed Statiaans gebruik is de voortgang in de verbetering van de zorgorganisatie absoluut onzichtbaar (of misschien wel werkelijk non-existent) ondanks twee recente gevallen van overlijden. Ik sluit niet uit dat de regeringscommissaris er alles aan doet om iets moois te verkopen zonder dat er feitelijk iets gebeurt. Het sprookje van de nieuwe kleren van de keizer lijkt ook hier van toepassing. Ik hoop werkelijk dat in Den Haag iemand een echte verbeteractie in het gehele zorgsysteem, in gang zet.

Goed, tot zover een kort maar kritisch geluid uit de Caribische regio. Ik realiseer mij dat u momenteel andere Caribische zorgen aan het hoofd heeft (i.c. het Interparlementair Koninkrijksoverleg [IPKO] op Sint Maarten) maar tegelijkertijd hoop ik dat de "kleine zaken" betreffende Caribisch Nederland (met daarin ook Sint Eustatius) niet buiten uw gezichtsveld raken.

Als altijd rond ik af met u veel wijsheid toe te wensen.

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Bellevue Road 4, Upper Round Hill,
Sint Eustatius, Caribisch Nederland.

Graag wil ik aan deze brief een advies koppelen. Kom een volgende keer eens zonder dat het programma wordt bepaald door anderen. Reis naar een hotel in het dorp van Sint Eustatius en kijk rond. Praat met inwoners. En laat de regeringscommissaris eens voor wat ze is. Bepaal uw eigen agenda op het eiland en praat met mensen die u uitkiest. Als u daarin een advies van mijn kant wenst, dan ben ik daartoe natuurlijk te allen tijde bereid.

cc: Nationale Ombudsman